

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id euidem probanus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytöredékben.

Püspökünk Rómában.

A katolicizmus szíve Róma. S a mint a szív központi szerve a testek, a hova minden ideg összefut s a mely a legkisebb izt is friss vérrrel táplálja: ugy táplálja Róma, a pápa eszméivel, elveivel, szellemével az egész világ katolikus hívőit. Fölötte az ég, a bölcsesség teljessége, az Isten, kinek áldó kegyelme örökön fölötte hogy a hitbeli tévedéstől megóvja s a pápa, ki Krisztust helyettesíti, központja az egész keresztény katolicizmusnak. Szavát őt világrész népe hallgatja, eszméi csodás erővel buzognak a társadalom ereiben, lelkesedése, égből nyert ihlete századokat sugároz be csodás fényességgel.

Dr. Vározy Gyula, a székesfejervári egyházmegye püspöke ma Rómába utazott, hogy Szent Péter széke iránt való lángoló lelkesedéséről, szeretetéről tanuságot tegyen, hogy tolmácsolja hitűségünket, szent vallásunk szeretetét.

A központi papság ma délelőtt 11 órakor teljes számban jelent meg előtte, hogy bucsut vegyen tőle, hogy áldását kérje s érzelmeinek a Szentatya előtt való tolmácsolásáért esedezzék.

Károly János c. püspök, nagyprépost volt ékezen szóló tolmácsa a papságnak.

Beszédére a püspök hosszabb beszédben válaszolt, megköszönte az óvációt, a mely nem egyéb, mint ujjab jele annak, hogy az egyházmegye papsága változatlan szeretettel és ragaszkodással viseltetik Krisztus földi helytartója iránt. Örömmel megy Rómába s ezen utazással nem csupán kötelességet ró le, hanem szíve érzelmeit is követi. Többször volt már alkalmá a Szent Atya trónja előtt megjelenni, de most még sokkal nagyobb örömmel cselekszi ezt, mert a székesfejervári egyházmegye buzgó papságának, hitű népének üdvözlését fogja magával vinni s annak a hódoló szeretetnek és ragaszkodásnak kifejezését, a mely ezt az egyházmegyét mindig híven jellemezte. Örömmel ígérte meg, hogy imádkozni fog egyházmegyéjéért, első sorban annak papságáért, a székeskáptalan tagjaiért, a lelkészkező, valamint a növendék-papokért. Ígérte, hogy hitűeknek támogatására erőt és kitartást fog kérni mindannyiuk számára, hogy el ne csüggedjünk, hogy mindvégig állhatatosak és kitartók maradjunk az igazság ösvényén. Ajánlotta magát a papság és hívők szeretetébe és imáiba. Majd szívélyes bucsút vett a küldöttség minden egyes tagjától s visszavonult

Kossuth Ferenc Csákváron.

A Kossuth Ferenc pártja egy nagy eszme megvalósításán fáradozik. Az önálló vámerületet kívánja kimondatni, az Ausztriával való gazdasági közösg megszakítását. Hogy jó-e az eszme, rossz-e, ki tudná bizonyosan megmondani? Következik-e utána a mi gazdasági fellendülésünk, vagy újabb küzdelmek következnek-e reánk, ki tudná megmondani? Hiszen disputálni lehet fölötte akár-mennyit, de az igazságot senki nem mondhatja meg, mert nincs kipróbálva. Az Országos Gazdasági Egyesület nem mert még állást foglalni mellette, azt mondja, hogy fejletlenek vagyunk rája, hogy inkább kárt szenvednénk általa, mint hogy hasznunk lenne belőle.

A Kossuth-párt azonban erősen üti a vasat, gyűléseket tart s így jutott el megnyílni is egyik országgyűlési képviselő, dr. Horváth Gyula kerületébe, Csákvárra. A lapokban hangzatos tudósításokat olvasunk a gyűlésről, bandériumokról, diadalkapukról, fátylászmenetről s a jó Isten tudja miről. Tudósítók, a kinek lelkiismeretes igazságszeretetét nincs okunk kétségbevonni, imigy referál a gyűlés lezajlásáról:

Napokkal, sőt hetekkel ezelőtt nagy hangú felhívásokban szállították fel közösgünk lakosságát, hogy Horváth Gyula dr. országgyűlési képviselő beszámolót fog tartani, hogy vele együtt több képviselő is meg fog jelenni és gyűlést tar-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Hogyan terem a lóköttő.

A szopós-gyerek is ismeri azt a közmondást Vasvármegyében, hogy a ki a Kuruc-dombon háromszor megfordul életében, az már szabadalmazott gazember. Azt a közmondást pedig nem ok nélkül találták ki. Lám Siró Benedek csak egyszer nézett a tájékára s mégis minden lelkiérsége dacára is közel járt már hozzá, hogy cégéres gazember váljék belőle.

Pedig hát ő nem látogatta Sopronnak híres kurucdombi lóvásárait lókupeci minőségben. Dehogy. Csak amugy véletlen vetődött oda lóháton, mikor épen a parasztlók lófuttatása állott. Bolondjából fölcsapott „Betyár“ lovával s elvitte az első ezerforintos díjat. Mikor leolvasták a markába azt a sok pénzt, hát maga se tehetett róla, sirni kezdett örömben, ugy meg volt hatva. Utána meg össze-vissza ölelte, csókolta az ő kedves paripáját, Betyárt.

Az emberek pedig körülfogták a derék állatot. Nézték a négy lábát, simogatták a fejét, bírálták a testét s a végén azt hozták ki: ilyen ló sem terem több a vármegyében.

— Mi az ára? kérdezte végre egy szenvedélyes sportsman.

— Nem eladó, vágott vissza büszkén Siró Benedek.

— Azt kérdeztem mi az ára? kezdte újból a másik. fölénye tudatában, ötszáz forint, ezer pengő? Mondja hamar, szó nélkül kifizetem.

Siró Benedek füle zümmögni kezdett arra a szóra, de megemberelte magát. Nem, nem

adja, vagyont kínáljanak érte, azért se válik meg tőle. Hiszen az az egyetlen jószága a világon, mit még szeretni tud, mit még szeretnie szabad. Megkeményítette a szívét s visszautasított minden ajánlatot.

— De a csikója csak eladó? veszekedett a másik, miután látta, hogy Siró Benedekkel a ló irányában semmire se megy.

— Hogy volna eladó, ha egyszer nincsen! felelt a paraszt fejét rázva.

— Ne mondja, hogy nincsen, — tört ki a másik boszusan, hiszen tudom, hogy van.

— De ha egyszer mondom, hogy nincsen.

— De ha egyszer mondom, hogy van, szenvedélyeskedett a sportember. Háromszáz forintot kínálók érte, ha mindjárt felesztendős is. No adja, vagy nem?

— Hogyan adjam? töprengett Siró Benedek.

— Ne kérésse magát olyan sokat, mondá szinte szemrehányással a másik, nem zsidó kend.

— Abban hát igazsága van az urnak! hagyta rá Siró.

— No hát akkor adja, ugy-e? A negyedik százat is megfelezem, nem bánom. Elég lesz?

— Elég, persze hogy elég.

— Meg van az egység! Punktum, — lár-mázott a vevő örömmel. Előkapta Siró Benedek tenyerét és olyat ütött bele, hogy ötven forintért se vállalná senki az ábrázatjára. Holnapután ott leszek kendnél, magam vezetem el a csikót.

Siró Benedek szintén keserűen nézett maga elé s azt gondolta hozzá:

— Vezeti ám! Kutyát se vezet ki abból az istállóból, nem hogy csikót.

S lám a bolondja csak ugy gyümöszöli Benedek ur markába a sok bankót foglaló képé-

ben, hogy ugyan semmihogyan el ne szabaduljon az ép most látatlanba szerzett csikóhoz való jussa.

Igy történt, hogy Siró Benedek azt is eladta, a mije nem volt Nem akart ő gazember lenni, Isten látja lelkét. Esze-ágában se volt más ostobaságán nyerekedni; de mit csináljon, ha egyszer ugy erőltetik, kényszerítik? Hát bizony ugy van, ha még kétszer elkerül ide a Kuruc-dombra, akkor rajta is beteljesedik a vasmegyei közmondás igazsága, mert szentücsce gazember lesz, valóságos lóköttő gazember.

Lám a lélekiserete máris mintha kicsit zabba menesztené a lovat. Aluszik a boldogtalan. Mert hiszen ha nem kezdene szundikálni, akkor csak tenne neki szemrehányást a miatt a különös adás-vevés miatt. S még eleinte csakugyan zavarodottan nézett maga elé Benedek ur, hanem utána megpróbált mosolyogni. S a hogy megpróbálta, hát sikerült is neki; olyan bazsalgást cselekedett meg ott egy helyben, mint a ki százezer forintos menyasszonyt vezet manapság az oltár elé. A végén meg már valóságos jókedve szotytyant. Boldog-boldogtalant invitálni kezdett, hogy menjen le vele a városvegi kocsmába, mert neki ma széles fizető-keve vagyon.

No és iváshoz Magyarországon nem igen kell biztatni senkit, arra bőven akad mindig partner. Beszerződték a „Palatinusba“ s ott olyan hatalmas murit rögönöztek, hogy a csikó-főlpézn majd nem az utolsó tízesig eluszott. A másnap virradóra vetett csak véget a hat kerületre szóló hatalmas dinom-dánomnak. Siró Benedek akkor nehéz fővel szépen fölkapaszkodott a „Betyár“ hátsára s szép módjával ügyet tartott hazafelé. Ugy indult el hazulról, hogy világgá megy s esztendeig se ér talán haza és lám két nap pró-

tanak az önálló vámtérület mellett. Vasárnap, e hó 19-én délután már várta egy csopórt a képviselők megérkezését a község háza előtt, a hova a gyűlés össze volt hívva. Délután fél 5-re volt jelezve a megérkezés. Eljutt 5 óra, fél 6, még mindig nem jelentkezett egy lélek sem a várvárt nagy vendégek közül. A polgárok lelkesedése lohadni kezdett, mert van ugyan érzékük a „paradé” iránt, de egy kis pontosságot még Kossuth Ferenc részéről is szívesen elvártak. Zúgolódni, majd oszlozozni kezdtek s így történt hogy mire 6 órára a képviselő urak megérkeztek, szép csöndes sötétség borult mindenre, a várakozók jó része megunta a várakozást s hazaballagott s csak kevesen várakoztak a képviselő ur beszámolójára. Szerencsére néhány türelmes fáklyát gyújtott s így szerény kivilágítás mellett megesett a népgyűlés is, a beszámoló is. Azon sem csodálkozhatik senki, hogy a szónokok sem valami tulságos kedvel beszélték a megcsappant s kedvüket vesztett polgárságnak. Kossuth Lajos lehet európai műveltségű s igen-igen mély tudású férfi, azt is tudjuk, hogy atyja Kossuth Lajos egy szellem-óriás volt, a kinek nevét nem lehet kitörölni a magyar nemzet történetéből, de hogy miért dicséri folyton Kossuth Ferenc Kossuth Lajost, miért tüntet folyton az apja nevével s különösen miért nevezi őt ki „szent” aggastyánnak — azt teljességgel nem vagyunk képesek felfogni. Nagyon különösen hangzik ez jóízű emberek előtt s nagyon jól tudja mindenki, hogy ezért már ezelőtt 8 esztendővel is nagyon komikussá vált a nagy Kossuth kis fia. Utána Horváth Gyula országgyűlési képviselő beszélt s beszámoló helyett Kossuthnak, a halottnak s fiának, az élőknek zengett apoteozist. Papp Zoltán képviselő egyszerűen a sötétségben tévelygőknek nevezte ki mindazokat, a kik nincsenek a 48-as eszméknek szolgálatában. S hogy olyan böven aposztrofálta a sötétséget, valószínűleg a fáklyák pislogó világítása adta meg neki hozzá az impulst. *Pichler Győző*, a nagysörényi szintén sörénykedett, de mélyebb lelkesedést nem tudott kelteni.

bálta mindössze a szerencsését s mindjárt egy üstökön ragadta azt a kisrét fehérnépet, hogy nyomban leszurkolott neki ezer forintot ijedében, a csikóvárárt nem is említve.

De hát igaz, mi leszen már most azzal a csikóval? Hm... Hát mi legyen vele? Azok a bolond emberek bizonyosan azt gondolják, hogy neki mészese van odahaza s csupán „Betyár”-féle lovakat nevel. Azért nem vádolták el tőle az okos szót. Pedig hát nevéstés! Ő csak jobban tudja, miye van és miye nincs; neki kell azt tudnia, mit adhat el mit nem. Őt hát szépen hinárba vitték; ezer szerencse, ha még valami szép szívet ki tud evickélni belőle.

Pedig kievickélt. Szépen kievickélt belőle. Hazaérve, nyomban berontott az első szomszédjához s azon kezdte:

— Hogy adod a csikódat, Gábor?

A szomszéd először nagyot nézett, utána pedig úgy tett, mintha szemébe akart volna nevetni Siró Benedek urnak. Ilyen koldus ember a csikóit kéri! Két malacot se tudna talán kifizetni s lám milyen garral csinálja!

Siró Benedek elárta szomszédja fészkelődését s hogy megmutassa, milyen pénzes ember ő, kikapott a mándli-zsebéből két vadonatuj százast s büszkén kiáltotta:

— Hát ez kutya? Csak elég lesz azért a félesztendő páradért.

Most meg Gábor szomszédon volt a sor, hogy elrökönyödjék. Az a két százast még csak hagyján, hanem abból a pruszlikzebből több olyanfajta bankó is kidugta a hegyes fülét: Mi lölte azt a Siró Benedeket? Zsidót vert agyon? Vagy föllelte talán a Dárius kincsét? Hiszen csak nem is olyan régen licitálták: az uraság vitte el

Gyapay Pál földbirtokos Fejérvármegye címerét magyarázta úgy, hogy azzal a függetlenségi zászló részére hódítsa meg a választó közsönseget. Beszéde inkább csak „kinos hájást” előidézi, annál is inkább, mert a kálvintisták katolikus izünek, a katolikusok pedig furcsának találták az értelmezést s „elértették.” Az sem tetszett, hogy Gyapay Pál mindenáron „külön” Istent akart a magyaroknak, a mit a csákváriak nagyon nehezen vettek be a szívükbe. Beszélt még két szónok, hogy kik, nem tudatik, mert szükségletlennek találták a maguk bemutatását. Az első az önálló vámtérületről beszélt, egy javaslatot is ajánlott, a mit persze a gyűlés egyhangú lelkesedéssel tett a magáévá, az utolsó pedig bucsut mondott az egybegyűlteknél.

Igy esett meg a csákvári beszámoló, a mely az egyik részt, a függetlenséget nem elégítette ki, a másikat pedig, a mely néppártinak valja magát, még inkább megerősítette pártállásában.

Tehát a hangzatos, nagy frázisokat bizonyos tiszteletteljes megszorítással kell fogadnunk, mert nem mind arany, a miről azt mondják, hogy arany és hogy fénylik.

UJDONSÁGOK.

— **A Törvényház megnyitása.** A törvényemberei új palotába vonultak. Tegnap volt az ünnepélyes felavatás, melylyel az új palotát átadták rendeltetésének. *Tamás Vilmos* esperes-plebános a délelőtti órákban felavatta a rabok kápolnáját, 11 órakor Daróczy István elnökle mellett kezdetét vette a diszülés. Jelen voltak: *Zichy Jenő* gróf országgy. képviselő, dr. *Városv Gyula* megyés püspök, *Fiáth Pál* báró főispán, *Havranek József* polgármester, *Huszár Ágost* alispán, *Gaudernack József* altábornagy, kerületi parancsnok, *Rupprecht Henrich* dandár parancsnok, *Szelestey J.* csendőrezredes, *Mayer Károly*, *Szaborsits Jenő* apátkanonok, *Reé István* főkepitány, *Tóth István* főjegyző, *Gánóczy Flóris* közjegyző, *Tóth Aladár* v. országgy. képviselő, *Kováts Alajos* állomás-

a legjobb lovát. S lám, lám, most egyszerre százakkal dobálódzik.

Nem telt bele két perc és megkötötték az egységét. A szomszéd utána nyult a hatalmas bankóknak, Siró Benedek pedig hazavezette a kápalózó csikókat.

Másnap aztán megérkezett a vevő is. S hogy az istállóban egy helyet két csikót talált, hát csaknem elrakta Benedeket, miért nem mondta mindjárt, hiszen ő a másakra is számot tartott volna. Dehogy engedti azt a jó ivadékat más ember kezére jutni.

Csakhogy Siró Benedekben kezdett már fölülkerekedni a lókupec. Elmondta, hiszen az első csikót sem akarta adni, a másodiktól meg épen nem tud megválni. Pénz legyen az, melyik az ő szándékát le tudja venni a lábáról.

Hanem azért hamar leverték a százast. Olyan jó üzletet kötött, hogy a félérvármegyében sem csinált olyat aznap semmiféle lókött.

S hozzá, ha a szerencse valakibe egyszer belebotlik, akkor doronggal se lehet tőle elvadtani. Így járt Siró Benedek is. Alighogy az első csikókat elhajtották, mások is kerestek nála egyegy darabot abból a kitünő Betyár-féle fajtaból. No és Siró Benedek valamennyit kielégítette s úgy történt, hogy Benedek ur nemcsak a falut, hanem az egész vidéket kipusztította a csikókból. Könnyen megtehette, mindegyik után ragadt legkevesebb egy százast a markában.

Benne kudarcot vállalt a vas megyei közmondás, melyik háromszor küldi a gazemberjelölteket a Kuruc-dombra, Siró Benedek lám csak egyszer vergődött el oda véletlenül s mégis lókött vállalt belőle.

Kinca István.

felügyelő, az ügyvédi kar majdnem teljes számban, a szolgabíró, járásbíró vezetői s nagyszámú hölgyközönség. Természetes, hogy e névsor mellett önkéntelenül gondolkozzba esik az ember, hogy Budapestről senki sem érdeklődött az igazságügyi palota fölavatása iránt? Sem az igazságügyminiszter, sem a belügyminiszter nem tartotta érdemesnek, hogy kiküldötte által magát képviseltesse.

Daróczy István törvényszéki elnök megnyitván a diszülést, vázolta a palota építésének történetét. Régóta érezték egy alkalmas helyiség hiányát, előbb a Felmayer-féle házat akarták törvényház számára átalakítani, majd pedig a proviánt-ház telkén akartak építkezni, míg végre a felsővárosra, a vásártérre kerültek ki. Ohaját fejezi ki, hogy az új törvényház minél tovább legyen az igazságszolgáltatás palotája. Ujházy Sándor rövid, szép beszédben az épület modern berendezéséről, a humanizmus követelményeinek teljesítéséről szólott. Annyi bizonyos, hogy a tisztelt rab-urak és hölgyek nagy része soha életében nem hált kényelmesebb ágyakban, nem járt tisztább, szélesebb folyosókon, mint itt rabkorában. S ha a becsületes emberekre annyi gondja volna a humanizmusnak, mint a bűnösökre, soha sem fájna a fejünk. Végül *Dietrich Szilárd*, az ügyvédi kamara elnöke beszélt az igazságszolgáltatásról, a bírói s különösen az esküdtzéki intézményről. Szavait *Éljen, a király* felkiáltással fejezte be. Általános volt a meggyőződés, hogy a felavatás ünnepélyessége korántsem felelt meg annak a várakozásnak, a melyet hozzáfűztek. Mintha valami árny borult volna a lelkekre, a mely nem engedte meg az örömet, melyre méltán készülhettek.

A diszülés után a közönség megtekintette az épületet, természetesen a raburak és hölgyek lakosztályát kivéve. Általában kielégítettek mindenkit a termek és folyosók tágas volta, a világosság, de azonnal szembeötlöttek a hiányok is, melyek mindenütt akadékoskodnak. Hogy egyik példát említsünk: maga az épület homlokzata már elhibázott, a mennyeiben legalább egy méterrel magasabbnak kellene lenni. Hogy ezt a hibát némileg reparáljuk, a kocsitaut félméterrel lejjebb kellett volna szállítani, különösen esőzés alkalmával egész víztömeg nyomult volna az épületnek.

Az épület elején valami izé paradé, a melynek a zászlótartó szerepét kellene teljesíteni, de az ember zavarba jön, ha ránez. A termetek általában rossz akusztika jellemzi. Az esküdtzéki teremben pl., a hol a diszülés lefolyt, a hang alig tudott elérni a hallgatók füléhez. Az ügyészség külön lakosztályt kapott, de egy okvetlenül szükséges helyiség hiányában a bírósági lakosztályba kell átmenniök. Az egyes termekből benyúló mellékhelyiségek, kisebb tanácskozási termek oly alacsony ajtókkal vannak ellátva, mintha az ember otthon az éléskamarába akarna menni. Sajnos, hogy ezeken a hibákon vajmi nehéz, sőt úgyszólván lehetetlen segíteni.

— **A vármegyeház vendégei.** Az 1903. év január 1-ével felállítandó egyesített állampénztár és számvétség elhelyezése tárgyában Fejérvármegye legutóbbi közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy e célra a vármegye helyiségeket nem adhat és nem is ad. Ezen határozatra a bel- és pénzügyminiszter elküldte megbízottait, dr. *Baróthy Ede* pénzügyminiszteri tanácsos és dr. *Némethy Károly* belügyminiszteri tanácsos személyében, hogy személyesen győződjenek meg az itteni tényleges állapotokról. Az épület megvizsgálását ma. d. e. meg is ejtették. *Fidél Pál* báró főispán vezetése mellett *Huszár Ágost* alispán, *Hattuyffy Dezső* arvaszéki elnök, *Vajda Géza* kir. főmérnök és *Kenessey Lajos* biz. tag

közbenjöttével. A jegyzőkönyvet dr. Bélaváry Burchard Rezső főispáni titkár vezette. Az értekezlet a következő megállapodásra jutott: Miután a vármegye alispánja által különféle hivatalok elhelyezésére igényelt helyiségek elfoglalása után még mindig maradnak oly számú és-méretű helyiségek, amelyekben az egyesített pénztár és számvevőség, valamint a kir. adóhivatal ideiglenesen elhelyezhető és pedig jobban, mint a hogy a pénzügyi számvevőség most elhelyezve van, az értekezlet megállapodik abban, hogy a kérdéses hivataloknak itt leendő ideiglenes elhelyezését ajánlja, annyival is inkább, mert a pénzügyminiszter megbízottja egyben kijelenté, hogy ezen helyiségek bérlése címén a pénzügyminiszterium szívesen lesz hajlandó az adóhivatal jelenlegi elhelyezéseért járó 1100 k. évi bérösszeget 1903. évi február 1-től a vármegyének kifizetni. A kérdéses pénzügyi hivatalok a vármegyei székházban ideiglenesen és pedig bezárólag 1905. évi augusztus hó 1-ig nyernének elhelyezést. Egyuttal az értekezlet felkéri a vármegye alispánját, hogy az 1903. évi májusi közgyűlésre dolgoztasson ki egy olyan tervet, mely szerint a vármegyháznak a buza-piac felé eső hátsó épületre oly formán építessék át, hogy ott esetleg a pénzügyigazgatóság és az egyesített pénztár és számvevőség is állandóan elhelyezhető nyhessen. Az állam részére ideiglenesen átengedett hivatalos helyiségek ugyan a vármegyének feltétlenül szükségesek, mégis a volt telekkönyvi helyiségből a volt telekkönyvi irattárt és szolgazobát, a pénztári és számvevőségi helyiségekből pedig a főpénztárnok, a közig. ellenőr és számfőjtő által elfoglalt szobák kivételével a többi átengedhetőnek tartja oly megjegyzéssel, hogy a kiszolgáltatási költségeken kívül egyéb kötelezettségeket nem vállal.

— **A zirci apát és a zsidók.** A „Magyar Szó”-nak protestáns cégér alatt nyelvüket öltető zsidai megmártak már e hazában mindenkit és mindent, ami katolikus. Legujabban egy *katholikus szerzetes pénzen emelt óvoda*, illetőleg annak márványtáblája bősítette fel a vallási türelmentől tajtékozó kazarokat, mint a következő hírcske is igazolja:

A katolikus haza.

Zircen a múlt hónap közepén nyílt meg egy óvoda, a mit a község építtetett s a magánadakozók között ott szerepelt Vajda Ödön zirci apát és dr. Szalay Alfréd zirci perjel is. S a felavatás után pár héttel az iskola homlokzatára márványtáblát szögeztek, melyre melyített, ragyogó betűkkel az van véve szószertint:

A katolikus magyar haza
reményeinek emelte:
VAJDA ÖDÖN zirci apát
és
dr. SZALAY ALFRÉD zirci perjel.

Ime kőbe metszve az elv, az ige: a katolikus Magyarország. A megkeresztezett fogyasztási cikkek után a haza is elkövetkezett mint kizsajátított áru, a mely csupán a katolikusok közhasználatára bocsátatik. De beszéljünk komolyan. A zirci márványtábla a maga kicsinyiségében és hangtalanságával ordítja, hogy a modern *csuhakerikalizmus* ujjában fokozott erővel és bátorsággal indul *rablóhadjáratra* tiarával ékített sorompói közül, — s mindent elharácsol a maga javára, kezdve az elkeresztelt pályásbabákon, s végezve a Hazán. Ez utóbbit megszerezni, mint üzlet, valóban nem rossz, de törekvésnek megdöbbentően vakmerő, sőt, — beszéljünk kevésbé finoman, de őszintében, — *szemülenen*. Reméljük azonban, hogy még sem fog valóságga emelkedni s a haza reményei, a kik most hátulgombolós nadrágban és szoknyácskában játszadoznak a zirci óvoda udvarának porondján, — majd ha felnőnek, azt fogják mondani: Nini, a mi korunkban a hazugságot és a perfidit márványba vésték! *A néppári* egyébként nemcsak Zircen óhajt magának generációt nevelni, hanem Budapesten is.

Mint látjuk, a kazarokat mód nélkül keseríti az a fura cselekedet, hogy a zirci apát nem a mogen-dovedet vésette az általa emelt óvoda homlokzatára. Rögtön vége annak az áradó

dücsiriádnak, melylyel arról az oldalról a hazai tanító szerzetesrendeket illetni szokták mindannyiszor, valahányszor azokat a szerzetesrendeket — bár jogtalanul és toladó módon — az igazi, minden téren érvényestülni akaró katolicizmus ellen iparkodnak kijátszani, illeleg ellnlbasokként szerepeltetni. Mi még jól emlékszünk arra, mikor a 90-es évek derekán bizonyos kazár alakok nagy hangon emlegetve bizonyos szerzetes rend bizonyos szerzeteseinek felvilágosodottságát és hazafiságát, sárral dobáltak bizonyos buzgó püspököket. Úgy látszik, fordul a kocka, lehull az álarc s a maga rút meztelenségében áll elő a kazár keresztény gyűlölet. S ezért halás köszönettel tartozunk a „Magyar Szó” haragos, ildom-talan és hálátlan skriblereinek.

— **Knobel Elemér állapota.** Az Istennek végtelen kegyelme visszaadta az életnek már a halál torkából *Knobel* Elemér tanítót. Még ezelőtt 10 nappal remélni sem mertük, hogy a párbajnak szerencsétlenül áldozata átlőtt testtel élve kerül ki a szent György kórház emeleti szobájából. Most már annyira javult az állapota, hogy napoként egy-két órát ágyon kívül tölt el.

— **A gyermekek réme.** Tavaszféllé, mikor a természet ébredni készül s őszszel, mikor pihenni tér, nedves, páras levegője betolakszik a gyermekszobákba, ágnak éjt az apró, zsenge teremtséket s kétségbeesjt a gyermekeikért örökké aggodó szülőket. Mintha azt akarná éreztetni, hogy nincs öröm öröm nélkül, hogy nem szabad zavartalanul örülnünk a tavasz mindent életrekelítő erejének s az ősz bájos hervadásának. Őszi rózsákkal díszített fehér koporsókat kísér a gyászolók szomorú csapata, az apró sirhalmokat egymásután hantolják be, hogy eltemessék sok szülő örömét, reményét. A vörheny (sarlach) szedi leginkább áldozatait az idén. Nem oly szelid természetű, mint azelőtt szokott lenni. Rendes vendége a tavasznak és ősznek, de egy-egy eset után, pláne, ha az óvintézkedéseket gyorsan megtették, utját állottak a továbbterjedésnek. Az idén sokkal kegyetlenebb. A vidék el van árasztva általa. Megyénk déli, északi része mindenütt inficiálva van s a mi még rettenetesebb, nagy számmal szedi áldozatait. Lovasberényben — a mint bennünket értesítettek — 70—80 százalék esik áldozatul, Soponya, Láng, Csősz stb. községekben 40—50 százalék s akárhány esetben irtózatosan gyors a pusztítása, egy 24 óra alatt megöli a zsenge gyermek életét. Nálunk még a tifusz is szedi áldozatait. Az augusztusi hadgyakorlatok alkalmával a katonák hurcolták ide, megfertőztették a kutakat s ezen a révén terjedt tovább. De áldozatait vannak Agárdon, Gárdonyban s a vidéken többfelé. A közegészségügyi bizottság, hogy a kór terjedésének némiképp gátot vessen, vasárnap ülést tartott s határozatilag kimondotta, hogy a vizivárosi, olaj-utcai, zámoly-utcai, ezredéves és öreg-utcai iskolákat november hó 3-ig be fogja zárítani. Vajha ez az intézkedés valójában megakasztaná a kór tovatérjedését. Mi nem sokat várunk tőle.

— **Egy dunántúli fogyasztási szövételnek,** mely közel van az osztrák határhoz, igen sok alkalmatlanságot okoztak a *bécsi vigécek*. Folyvást nyakára jártak, kínálva a hitvány osztrák portékát, holott százszor tudtukra adták, hogy mindent a központból hozatnak, mert már saját kárukon okulva tapasztalták, hogy onnan kapják a legjobb és legolcsóbb árucikkeket. De a bécsi vigécek azért mégis csak folyvást toladtak. A szövételket elnöke — értelmes földmives gazda — megúnván a dolgot, a vasuti megállóhelytől kezdve *únmutatásokat* állítottatott föl, melyre a következő német felírást alkalmazta: *„Bejárát a szövételket boliba bécsi utazók számára.”* A megjelölt ut pedig vezetett a kertes alatt, *térdig érő sárban*, láncra kötött komondorok ugatása közben a községi bikák istállójaig. Itt aztán egy tábla állott a következő felírással: *Éljen a magyar ipar és a magyar kereskedelem.* A bécsi vigécek elmaradtak. Így kellene velük mindenütt elbánni.

— **Hymen.** *Fürst* Róbert mérnök november 9-én tartja esküvőjét *Ofner* Mór kelybéli kereskedő szép és kedves leányával, *Rözsikával*.

Havranek Jénő székesfehérvári lakos, mászáros eljegyezte *Montskó* Flórián helybeli kétfestő kedves nevelt leányát, *Vilmát*.

— **A cigányt** adta a Polgári Dalkör műkedvelő ifjúsága vasárnap este a színházban. Telt ház nézte végig a maga egyszerűségében naivul, de melegen, természetesen folyó előadást. A sikerben nagy érdemeket szerzett Békefi István, ki az egész darabot betanította és Medgyesy József, a ki a zenei részek begyakoroltatásában vesződött. A műkedvelők közül Bäder Juliska (Rözi) igazán megszolgált, hogy neve a színlapon véletlenül vastagabb betűvel nyomódott, mert igen kellemes organumával, meglepően értelmes játékkal tényleg felülmúlta műkedvelő társait. Partnere, Kálóczy Gyula (Gyurka) erősen iparkodott utána, szépen is énekel, de a játéknak kifejező érdeme fordított viszonyban állt a nagy egykezettel. Csinosan énekel és jól játszott Lóózy Erzsike (Évi), ezenkívül kitűnő alakítás volt Réthy (Kurta), Antal (az öreg cigány) és Herceg (Márton gazga), utóbi azonban, különben ügyesen csinált komikummal az egyes jelenetek komolyságának rovására dolgozott. Juhász kisasszonyról sem feledkezhetünk meg, aki igazán ügyes alakítást mutatott be Rebeka asszony szerepében. Az előadás után a Bárány vendéglőbe tért az egész társaság és ott csengő nótá, meg ropogós csárdás mellett csak elteltt hamar az idő reggeliz.

— **Nagy vasúti szerencsétlenség.** Az utóbi időben oly nagy a vasúti szerencsétlenség száma, hogy városunk sem kerülhette el. — Vasárnap ugyanis a déli vasut 225. számú tehervonatának mozdonya a síofoki állomáson 6 kocsiival kiskilott s ennek következtében többen megsebesültek, *Háden* György fűtő pedig a kerekék alatt lelte halálát. Hádent hozzátartozói haza szállították. A vizsgálat ez ügyben megindult mert a szerencsétlenség helytelen váltóállítás következménye.

— **A szűrőt vege.** Veleghi István csajági lakos folyó hó 17-én apósa látogatására ment Halom János füle lakoshoz szüretre. Veleghi Istvánt még az nap betegen vitték haza, hol rövid szenvedés után meghalt. A gyanus halál okáról Halom János kihallgatva, előadta, hogy veje előtte az asztalt ütötte, anyját-apját szidta, és ezért kétszer fejbe ütötte, hogy a halánték csont is betört. A bűnvádi eljárás megindított ellene.

— **A kórház és a magyar ipar.** A legtöbb magyarországi kórház külföldről szerzi be mindazokat a sebészeti kötőanyagokat, orvosi műszereket és betegápolási készülékeket, a melyekre szüksége van. A miniszterium most megkeresi a törvényhatóságot, hogy a kórházakkal ezután hazai forrásokból szerzesse be a szükséges anyagokat. A kereskedelmi muzeum igazgatósága megkérnyíti a kórházaknak ezen különben is hazafias feladatát azzal, hogy azoknak a magyar gyárosoknak a címét, a kiktől a jelzett anyagok beszereszhetőek, díjtalanul közli a kórházakkal.

— **Halál a vonaton.** *Paál* Dénes főmérnök a veszprémi társaság egyik előkelő tagja meghalt a vonaton, ahogy Budapestre igyekezett. A hevenyég éves öreg ur még Székesfehérvárott a vasuti étteremben reggelizett is és semmi baját nem érezte. Martonvásár körül rosszul lett s ekkor a vonatszemélyzet Öváry Ferenc képviselőt, ki szintén Budapestre utazott, szólította hozzá. Szívzselhűdés érte. A budapesti mentőket távirattal értesítették, hogy siessenek a pályaudvarra az első segítés végett. Mire azonban a vonat megérkezett, *Paál* Dénes kiszenvedett. A törvényszéki boncoló intézetbe szállították s a megejtett boncolás után tetemeit a család Veszprémbe vitte, hol általánosan szerették és tisztelték.

— **Állatbetegségügy.** A legkiterjedtebb állatorvosi gondozás és hatóságí felügyelet sem képes megvénykben az oly gyakori egymásutánban jelentkező sertésvésznek a leterjesztését. Most legutóbb Sukorón lépett fel a sertésvész járvány-szerűen; többnyire a gazdák titkolódzásai terjesztői az ilyen állatbetegségeknek.

— **A kereskedelmi kórház** választmánya vasárnap délután 2 órakor *Schlanmadinger* Alajos elnöke mellett ülést tartott s ez alkalommal ideiglenesen betöltötték a *Bartos* Gyula elbocsajjtásával megüresedett titkári állást. *Verger* Tamás városi tanító kapta az ideiglenes megbízást s így valószínű, hogy a végleges döntés alkalmával is neki jut a szavazatok többsége.

— **Vendéglősök sérelme.** A vendéglősök és kávéosok szakegylete a tavalyi év folyamán feltárta sérelmeit a pénzügyigazgató előtt s elpanaszolta, hogy nehéz a megélhetés, mert manapság minden szatócsbolt italmérő helyiség is. A vendéglősök nagyobb italmérési illetéket s engedélydíjat fizetnek, mint a szatócsok, noha ezeknél mint mellékjövődelem szerepel az italmérés. A pénzügyigazgató ekkor kegyes volt megígérni, hogy megtalálja a baj orvoslását. Annál nagyobb most a vendéglősök felháborodása, a mióta a boltokban már mustot is árulnak. Tényleg ez már egy kissé furcsa dolog. Mert hogy is mérhet mustot az, a kinek zárt palackban elarusításra van engedélye. A must nem dugaszolható, mert erjed. Milyen állhat tehát a must az üzletben? Csak dugaszolás szerint meg nem engedhető s hivatalból üldözendő cselekmény. Csodálatos, hogy a pénzügyőrök a vendéglősök érdekében semmit sem tesznek, a szabadon üzött kihágásokat nem ellenőrzik.

— **Közgyűlési tárgysorozat** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága holnap d. e. 9 órakor rendes havi közgyűlést tart, melynek főtárgya a különféle pénztárak költségelőirányzata lesz. Ezek letárgyalása után a 600,000 koronás kölcsönről szóló kötelezvény szövegét állapítja meg a bizottság. Szőnyegre kerül még a városi tanácsnak előterjesztése a végrehajtói kerületek beosztásáról, majd ugyanannak javaslata Simli Mariska segélyezéséről s még néhány tanácsai előterjesztés után Havranek polgármester jelentése a párbajban meglőtt Knobel Elemér tanító helyettesítéséről.

— **A sikket-néma tanfolyamra** vasárnap délelőtt vették fel a jelentkező növendékek. A tanfolyamra jelentkezők s fel is vettek: Akkermann Anna, Papp Mária, Jankovits Mária, Bóhóczky István, Czarnák Oszkár, a kiket az idén is *Verger* Tamás tanító fog oktatni.

— **Hirtelen halál.** Boka Józsefné 54 éves soponyai lakos f. hó 18-án hirtelen meghalt. Hozzáartozóinak állítása szerint már rég beteg volt, légzési nehézségek gyötörték. A hullavizsgálati jegyzőkönyv adatai szerint szívszélhűdés okozta halálát.

Egy teljes honvédtiszti egyenruházat, mely eddig alig volt használatban, szabad kézből eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

A basa-utcai gyilkosság.

Két hónap óta tekintünk a Basa-utca 2. sz. alatti kis emeleti szobára, melynek setét titkárról még mindig nem távolodott el a lepel, a rejtélynek fátyla. Szinte előtűnk lebeg a megkínzott, meggyőlt test, mely néma szóllanságában igazságot kér a kegyetlen bűnös, a körülhetlen gyilkos fejére s a kutató szem, az igazságszolgáltatásnak sújtó keze hetek munkája után is még mindig csoportosítja az anyagot, hogy végre is elénk állítsa a borzalmas rablógyilkosság képét.

Lassan, nagyon lassan közeledik ez ügy a befejezéshez, a miről bizonyosat még mindig nem tudhatunk. *Krausz* F. Vilmos úgynök még mindig vizsgálati fogságban van s épen ez a körülmény enged arra következtetni, hogy ellene a gyanuokok a vizsgálat folyamán a tanuk vallomásaival, a beigazolt ténykörülményekkel megerősítést nyertek s így fogvatartása beismerő vallomás hiányában is szükséges. Ellene folyik a vizsgálat inmmár két hónap óta s habár már a részletes vizsgálat is befejezést nyert, az ügyészi

vádindítvány még mindig késik a helybeli orvosszakértők véleménykülönbsége miatt. Köztudomású dolog ugyanis; hogy dr. *Herz* Oszkár törvényszéki orvos egyedül áll ez ügyben egy olyan véleménnyel, mely ugyancsak az ő véleménye maradhat örökké, mert a tényleges valóságnak aligha felel meg. A boncolási jegyzőkönyvben, mint már megirtuk, oda nyilatkozik dr. *Herz* Oszkár, hogy a legnagyobb valószínűség szerint *Bernáth* Julia önkézevel oltotta ki életét s alig forog fenn a lehetősége a gyilkosság büntetésének. Ezen orvosi véleménnyel szemben három orvos adott ama véleményének kifejezést, hogy gyilkos kezek fosztották meg életétől az emeleti szoba szükségét nem ismerő lakóját. Az orvosok eme véleménykülönbsége tette szükségessé az igazságügyi orvosi tanács felülvéleményét. Ezzel nyer befejezést a vizsgálat. A vizsgálóbíró felterjesztette a vizsgálati iratok egy részét az igazságügyi orvosi tanácshoz, melynek véleménye vasárnap érkezett meg. E szerint már a felterjesztett vizsgálati iratok alapján is megállapított, — hogy **Bernáth Julia gyilkosságának lön áldoata s az öngyilkosság a jelen esetben ki van zárva.** Mégis, hogy minden kétséget kizárólag teljes bizonyossággal állapítsák meg e fontos körülmény, az orvosi tanács az összes iratok felterjesztését kérte, a mi már meg is történt.

Az orvosi tanácsnak illetén eljárása nem ok nélkül sejteti velünk, hogy ezen ügy vizsgálatának folyamán az első lépés nem volt olyan, a milyennek az igazság sürgős felderítése érdekében kellett volna lenni. Nem terjeszkedett ki a vizsgálat a legelső helyszíni szemle alkalmával minden egyes részletre úgy, hogy a bűneset színhelyének képe minden kétséget kizáró hitelességgel ölelte volna fel legalább a fontosabb momentumokat. Épen ezért nem ok nélkül hisszük, hogy az igazságügyi orvosi tanács exhumáltatni fogja a hullát, hogy újabb boncolással állapítsa meg azokat a ténykörülményeket, melyek az orvosszakértői vélemény megállapításánál fontos szerepet játszanak. Azt hisszük, hogy már a jövő hét folyamán meg fog történni az exhumáció s ez alkalommal végleges véleményt fogunk hallani a gyilkosság kérdésében.

Ezek után alig remélhetjük, hogy ez ügy döntésre kerüljön ez év folyamán, hacsak az igazságügyi orvosi tanács véleményadása után az ügyészség a lehető legrövidebb idő alatt el nem készül a vádindítvánnyal. Ez esetben kerülhet az ügy a decemberi esküdtbírószág elé, mely iránt már most is óriási az érdeklődés nemcsak e városban, hanem a vidéken is.

1318/l. 1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Fejérvármegye, moóri járásba bekebelezett Kozma község (a vasutállomás Szaár, u. p. Csákvár) előljárósága részéről közhírré tétetik, miszerint Kozma község közbirtokosságának területén gyakorolható vadászati jog 1903 évi január 1-től 1908. évi június 30-ig terjedő időre nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe adatni fog; megjegyeztetik, hogy az egész vadász terület ös-erdőkkel van körülveve, melyben nemes és dúvadak, ugyszintén apróbb vadak feles számmal vannak.

Az árverés 1902. évi november hó 6-ikán délelőtt 11 órakor fog Kozma község házájánál megtartatni, melyre az érdeklődők ezennel meghívattak.

Bővebb felvilágosítás a körjegyzőnél Gánácion vagy a községi bírónál Kozmán nyerhető.

Az előljáróság.

Nyomatott Számmér Kálmánnál, Székesfehérvárott.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1902. Október 1-től 1903. Május 1-ig.

Budapest	Székesfehérvár	Nagy-Kanizsa
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este
Gy. v. 8.0 regg	9.16 d. e.	9.21 d. e.
Sz. v. 6.50 regg	9.00 d. e.	9.26 d. e.
Sz. v. 9.55 este	11.54 este	12.04 este
Sz. v. 2.0 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.
Sz. v. 5.25 d. u.	6.45 d. u.	6.58 este
Sz. v. 5.50 regg.	7.17 d. e.	8.45 este

Pragerhof	Székesfehérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 3.30 éjjel	8.27 d. e.	8.35 d. e.
Gy. v. 9.25 d. u.	7.52 este	8.00 este
Sz. v. 9.6 d. e.	6.09 d. u.	6.19 d. u.
Sz. v. 8.25 este	4.23 regg.	4.31 regg.
Sz. v. 9.30 d. e.	1.58 d. u.	2.42 d. u.
Sz. v. 4.20 regg.	7.46 regg.	7.46 regg.
Sz. v. 6.50 d. u.	9.45 este	9.45 este

Komárom	Székesfehérvár	Komárom
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
Sz. v. 3.30 regg.	6.15 regg.	6.15 regg.
Sz. v. 12.14 d. u.	9.27 d. u.	9.27 d. u.
V. v. 6.20 este	11.09 éjjel.	11.09 éjjel.

Székesfehérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
Sz. v. 4.28 regg.	7.51 d. e.	7.51 d. e.	8.00 este
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	10.45 d. e.	9.20 este
V. v. 12.25 d. u.	2 2 d u.	2 2 d u.	9.28 este
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel	10.50 éjjel	8.22 regg.
			Sz. v. 4.53 d. u.
			6.04 este.

Székesfehérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
V. v. 9.10 regg.	11.05 regg.	3.03 d. u.
V. v. 4.06 d. u.	6.03 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfehérvár
indul	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik
V. v. 2.00 éjjel	6.23 regg.	7.39 regg.
V. v. 1.19 d. u.	6.11 este	7.30 este

Székesfehérvár	Bicske	Bicske	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.36 regg.	12.09 regg.	5.51 regg.	8.17 regg.
V. v. 2.55 d. u.	5.44 d. u.	6.42 este	8.42 este.

Székesfehérvár	Sárbogárd	Sárbogárd	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.22 regg.	10.56 d. e.	6.34 regg.	7.22 regg.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.	1.00 d. u.	2.37 d. u.

Hirdetések
a „Fejérmegyei Napló“
részére
jutányos áron felvétetnek a
kiadóhivatalban
Szent-István-tér 1.